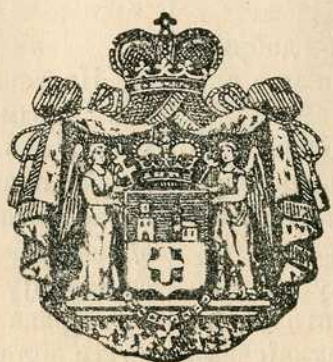

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Р
Л
О
В
Ц
И
С
К
А
Р
Л
О
В
Ц
И
С
К
А
Р
Л
О
В
Ц
И
С
К
А

СРПСКИ СИОН

Год. XII

Број 18

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ

ВЛАСНИК

УРЕДНИК

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије

Протопрезвитер Јован Јеремић

У Ср. Карловцима у недељу 5. маја 1902

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Његово царско и апостолско краљевско Величанство благоизволило је превишњом одлуком Својом од 5. маја ове године најмилостивије наименовати *Белу Талијана од Визека*, правог тајног саветника, потпредседника заступничкога дома угарскога сабора, краљевским повереником за православни српски народно-црквени сабор, који је сазван у Карловце на дан 8. јуна (26. маја) ове године.

Ad Ш. С. 110./81. ex 1902.

Правилник

о полагању испита за учитељско и учитељичко оспособљење за срп. народне основне школе, у српској учитељској школи сомборској.

(Наставак)

IV. Практичан испит.

§. 16.

Професор методике (у споразуму са учитељем веџбаонице) саставља питања за испит практичног учитељског рада.

Председник испитног поверенства, два дана пре овог испита ставља до знања кандидату предмет његова предавања. — Кандидат писмено израђује нацрт практичног рада свог, и у одређено време пре почетка испита предаје га председнику.

Кандидат, у присуству испитног поверенства и учитеља веџбаонице обучава један део ученика веџбаонице.

V. Завршна одређења.

§. 17.

По свршетку свих испита држи испитно поверенство седницу; у овој на основу вођених записника већином гласова одређује код сваког кандидата успех из појединих предмета и општу оцену.

Успех се оцењује овим оценама: одлично, врло добро, добро, довољно и недовољно.

Општа оцена се овако установљава:

1. Кандидат, који из појединих наставних предмета, који се на испиту за оспособљење предузимају, има све поједине оцене одличне, или међу одличним оценама највише три врло добре, положио је испит

учитељско оспособљење са одличним успехом.

2. Општи успех је врло добар, ако међу врло dobrим и одличним оценама има највише три добре оцене.

3. Општи успех оцењује се добрим, ако међу најмање добрим оценама има највише три довољна.

4. Кандидат, који међу појединим оценама има више од три довољне оцене, положио је испит за учитељско оспособљење са довољним успехом.

5. Има ли који кандидат међу оценама и коју оцену нижег реда но што је то овим кључем — у наведеним случајевима ради одређења опште оцене установљено, има се општа оцена у том случају са једним редом више означити него кога је реда односно нижа оцена.

У случају, да међу оценама има једна оцена недовољна, општи успех је недовољан.

Резултат испита објављује председник у присуству испитног поверенства учитељским кандидатима.

§. 18.

Кандидат, који на испиту за оспособљење из једног или два предмета покаже недовољан успех, може децембера месеца исте године из тих предмета полагасти поправни испит.

У случају, да овога пута не поправи из једнога предмета недовољну оцену, крајем школске године може још једном полагасти поправни испит из тог предмета. Не поправи ли ни овога пута недовољну оцену, има после године дана целокупни испит поновити. Тако исто и онај кандидат, који на поправном испиту из оба предмета добије недовољну оцену, полаже после године дана последњи пут целокупни испит.

Кандидат, који на испиту за учитељско оспособљење из три или више предмета добије недовољну оцену, може тек после године дана поновити целокупни испит.

Поправни испит може се само у оном заводу полагасти, где је кандидат и отпочео испит.

Кандидати, који у току испита из довољно оправданог узрока одступе од даљег

полагања; не оцењују се и узима се као да у опште нису испит ни полагали. Но они кандидати, који три пута овако одступе, не могу се више припустити овом испиту.

§. 19.

На закључној конференцији из појединих предмета установљене оцене општи успех, као и оцене владања уводе се у главне школске записнике. — Ове записнике потписују сви чланови испитног поверенства. Главни школски записници се састављају у два примерка, један од ових примерака шаље се Школском Савету а други остаје у школској архиви.

§. 20.

Учитељским кандидатима, који су испит са успехом положили, издају се на основу главног школског записника сведоцбе о учитељској способности. У ове сведоцбе се уводе и оцене оних предмета, који се не предузимају на испиту оспособљења, али се иначе уче у учитељској школи. Оцене ове не утичу на општу оцену. — Ове се сведоцбе снабдевају заводским печатом и потписују их: председник испитног поверенства, управитељ и сви чланови испитног поверенства.

Сведоцбе ове су без биљега.

Слог сведоцбе о учитељској способности гласи:

Бр.

ex

Сведоцба

о учитељској способности.

Ср православне вере, рођен у

жупанији дана месеца
године, пошто је учитељску школу
као редов (приват) учени свр-
ши , и то,

на испиту за учитељско оспособљење одржане

пред потписаним испитним поверенством из предмета, прописаних за овај испит овакав је успех показа :

Из науке вере

„ педагогике и историје педагогије

„ методике и школског устројства

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

- Из српског језика и књижевности
 „ црквено-словенског језика
 „ мађарског језика и књижевности
 „ немачког језика
 „ отачанствено и светске историје
 Из науке о земаљском уставу
 Из земљописа
 „ математике
 „ црквеног појања и правила
 „ практичног рада у нар. осн. школи
 Из осталих наставних предмета, који се уче у учитељској школи, овакав је успех показа
 Из природописа и хемије
 „ физике
 „ привреде и вежбања у привредним радњама
 „ кућарства и привреде
 „ цртања
 „ краснописа
 „ хармоничног појања и певања
 „ музике
 „ женског ручног рада
 „ гимнастике

Пошто је према томе испит за учитељско оспособљење са успехом положи, потписано испитно поверенство оспособљава за учитељ у српским народним основним школама.

У Сомбору, 19 год.

председник испитног поверенства	управитељ	чланови испитног поверенства:
	М. П.	

§. 21.

Кандидатима, који немају законом прописани број година (мушки 19., женске 18), издају се ове сведоцбе тек онда, кад наврше прописане године. За то време пак добијају од управитеља истављену исправу о томе, да су испит за учитељско оспособљење положили.

§. 22.

Редовни ученици не плаћају испитну таксу, за приватне ученике пак иста је 40 К. За понављање целокупнога испита плаћа се 20 К., за поправни испит по предмету 10 К.

За истављање дипломе плаћа се 2 К.

(Наставиће се.)

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

Беседа.

на текст Јеванђ. Марко гл. IX. зач. 40.

По руском израдио: Милан Попадић.

„Оучителю, приводох сына моего къ тебе и мѣща дѣха и ѣма“.

Овако говори Христу поменути у данашњем св. Јеванђељу отац, који Му приводи болног, и љутим беснилом зараженог сина свога, те милости и помоћи од Њега моли.

А ја вам сада, правосл. хришћани, пред умне очи ваше привођим човека, који има у себи: „духа злобе“; и ви ћете увидети, да су оба ова лица међу собом тако слична, да злобнога са бесним или беснога са злобним човеком — потпуно сравнити можемо. Представите само себи како се онај бесни ударао о земљу, шкрипио зубима, и у свему се телу сушио; а с друге стране пак представите, како често и човек злобом обузет, не само да шкрипи зубима на ближњега свога, него се још и сав суши, те распаљен јарошћу и гневом, и прете своје угрива, и руке ломи, а кад кад у нестрпеливости својој и о земљу се удара, када не може злобу своју према ближњем своме и у дело да приведе. Те по томе међу оним бесним и злобним човеком разлика је та, што онај први — као што се из данашњег св. Јеванђеља јасно види — само себи, а овај пак други и себи и ближњем своме — вреда наноси. Још к томе: он је постао бесним по невољи, а људи пак злобнима постају по сопственој вољи својој; те љута болест ова беснила ретко станка свога у човеку налази, дочим пак злобу многи људи у срцу своме носе; премда је то свеједно, осим што се тамо на телу, а овде пак на души знаци беснила показују.

И зато ће овај поменути отац јаднога младика тога допустити да — уместо о сину Његовом — у овој беседи мојој о злобним људима — беседим. Јер на што нам говорити о оном, што не зависи од воље наше, боље да о томе говоримо, што из воље наше потиче, а особито када се она на зло употребљава. С тога ће, богољубазни хришћани, предмет ове беседе моје бити — злоба, а наиме: доказаћу вам да, злобити, јесте врло шкодљиво, Богу мрско, и само ђаволско дело. Пажњу своју приклоните и чујте.

Злобних људи — као што и сами знате — има више врста. Има таквих људи код којих злоба произилази из освете према ближњем својем за неко учињено им зло, било делом или речју. Такова је злоба била у срцу Дарија, који када је чуо да су Атињани разорили град Сардес, то од тога времена, није им то никако опростити могао, нити се с њима помирити; те кад год је за стол седао, сваки дан — зато један опредељени паж — говорио му је: „Слушај, сећај се Атињана“. И ова врста злобе назива се злопамтење.

Но има и таквих људи, код којих се злоба у срцу њиховом од зависти рађа. Таква је злоба била код цара Саула, коју је он у срцу својем носио према зету својем Давиду. Сетите се, како је он седећи за столом копље бацио на човека овога, и све је прилике тражио да га погуби. А каква је зла Давид њему учинио? Никаква. Но Саул је њему зато злобио, што је завидео слави његовој, јер су сви у Израилу Давида за бољег од њега сматрали. Као што се то јасно види из ових речи св. Писма: „Саул погуби своју тисућу, али Давид својих десет тисућа“. (I. књ. Самуил. гл. 18. ст. 7).

Погледајмо сада, љубазни хришћани, каква је злоба у срцу Јудеја пламтела према Христу Спаситељу. Њихове старешине скупљају се и о томе већају, како ће да погубе Христа. А зашто? Зато, што је народ Њега љубио и прослављао. Тако они говоре: „**Что сотворимъ такъ человекъ сей многа знаменія творитъ; аще оставимъ его такъ, вси оубѣрѣютъ къ него**“. (Јов. 11, 40). А на другом пак месту веле: „**Видите, такъ никакоже польза естъ, весь миръ по немъ идеть**“ (Јов. 12. 42). Ето, то је главни и једини повод био толикој и такој мржњи на Христа! И зар се из тога не види јасно, како је неоснована и безразложна злоба, коју људи носе у срцу својем из освете према ближњем својем. Јер сам Бог забрањује човеку за увреде нанесене му светити се, те нам кроз св. Писмо говори: „**Милѣ ѿмщеніе, азъ воздамъ**“ (Римљ. 12. 19).

Но има и таквих људи, који и без икаквога повода и разлога злобу и мржњу према ближњем својем осећају. Тако нам повесница показује некога Тимона, који је тако злобно и одвратно срце имао, да када је једанпут намеран био, да неко старо дрво у врту својем

одсече; то је претходно објавио, да ако би саграђани његови долазили и вешали се на томе дрвету, то га он онда не ће одсећи, јер би му жао било, да се уништи таково једно за вешање згодно дрво. Па с чиме би ми такове људе сравнили ако не са ђаволом, јер само је он једини такав, који не мисли на повод и узрок, него му је урођена злоба према човеку. Зато га и Ап. Павле назива: „**Духом злобе**“, те вели: „**Нѣсть наша вранѣ къ крови и плоти, но къ началомъ и ко властемъ, и къ мѣмодержителемъ тмы вѣка сего, къ дѣховномъ злобы**“ (Ефесу. 6. 12).

Но и ради саме увреде коме злобити, и ту злобу непрестано у срцу својем носити, јесте такођер — дело ђаволско. Тако је негда св. отац Макарије запитао ђавола, који му се у облику човека појавио: коме се греху они највише радују? Да ли: идолопоклонству, убиству, прељуби или злопамтењу? На то је он одговорио: свима тим делима људи нама највише угађају; а пак овим последњим у нас саме се претварају. С тога врло прикладно томе, један црквени учитељ говори: „**Да човек никада никоме увреду не нанесе — то је дело анђелима прилично; а увредити, па се тај час помирити — јесте дело људско; а злопамтити пак и никада се не помирити — јесте дело ђаволско**“.

Колико је пак Богу свака злоба мрска и одвратна, то се може отуд увидети, што када човек у злоби пребива; то тада ни пост, ни молитва, нити икоји духовни принос његов, не може Богу пријатан бити. Као што нас о томе св. Јеванђеље овако учи: „**Аще оубо принесши даръ твой къ олтарю, и тѣ поманиши, такъ братъ твой имать нѣчто на тѣ, остави тѣ даръ твой предъ олтаремъ, и шедъ прежде смири сѣ братомъ твоимъ**“ (Мат. 5. 23). Из овога се јасно види, побожни хришћани, како Бог забрањује нама, да се к олтару његовом — са својим дарима — тада приближујемо, када ко други има срчбу на нас у срцу својем због увреде коју смо му ми нанели. А колико је пак још онда мрзак Богу принос или молитва ваша, када ми сами злу вољу на кога у срцу својем имамо! И ово знајући св. Јован Милостиви, у сами онај час — када је литургијао, и спремао се к причешћу св. тајана Христових — у сами тај час, велим, сетивши се, да један од клирикâ злу вољу на њега има,

www.ostavio је службу, и дошавши сам к њему — о чудне смирености! — пао му је пред ноге и молио га је да се с њим помири и да му опрости.

Но где ћемо ми, богољуб. хришћани, у данашње доба наћи таквих примера? Ми напротив видимо, да данас многи који су нам зловни, па и сами ми већином зломом испуњени — о дрскости и слободe! — приступамо к причешћу тела и крви Онога, који на крсту распет моли се Оцу Своме и за мучитеље и душмане своје. Ми врло често и тада, када постимо или се молимо, о одмазди мислимо, и пропаст ближњем своме снујемо. О молитве одвратне, о поста Богу мрекога! Боље би било за такове поснике да се — ма и најнечистијим месом каквим пџгају, него да зломом срце своје насићавају. Где, кажите мени ви сами, о злобеиспуњени посници! где је казао Христос, да ћете ви — ако и такovo месо јели будете — у пакао огнени бачени бити? Но шта више: Негда је Господ гладном Петру спустио неки суд, као велико платно, завезан на четири рога, у коме беху сва четворonoжна на земљи, и звериње и птице небеске, и рекао му је: „Устани Петре! Покољи и поједи“.

А када се пак он устручавао то учинити, са изговором да је то нечисто; то му је онда глас Господњи довикнуо: „Иже Богъ очистиах естъ, ты не скверни“ (Дела ап. 10. 11—15).

А шта ће пак бити са онима, који су зловни ближњем своме, о томе нам јасно казује Христос Спаситељ у св. Јеванђељу са овим речима: „Всакъ гнѣваѣиса на врата своего всѣ, позиненъ естъ сѣдѣ; а иже речетъ емѣ: оуроде, повиненъ естъ гѣеннѣ огненнѣй“ (Мат. 5. 22, 23). Но када пак когод — не само речју — него и делом хоће да уништи брата свога, то колико онда још већој казни подвржен бити мора! Но гле, како је о томе погрешно расуђење код ових посника! Они сматрају то за грешно и нечисто дотаћи се меса или рибе, а част ближњега свога увредити — па га и упронастити — не сматрају ни зашто велико.

Доиста, љубазни хришћани, не само пост, него и још друга — ма која највећа врлина наша — није Богу пријатна, када злоба у срцу нашем царује. Овај црв тако је силан, да и сами најбољи плод духовних трудова на-

ших подгриза и упропашћује; овај проклети молац не штеди ни саму најдрагоценију одећу душе наше. Можемо ли ми шта боље учинити, него да постанемо мученицима за Христа? Па и само то мучеништво наше — ако нам при томе злоба срце раздире — ништа није. Чујте како о томе Апостол говори: „Ище имамъ пѣр-чество, и вѣмъ тайны вса; и аще предамъ тѣло мое во еже сжари е, любви же не имамъ, никаа польза ми естъ“ (I. Кор. 13. 2. 3.).

И ово је главна и највећа душевна штета човекова од злобе, што он — као што видите — због ње сва добра дела своја — као да иста никада ни имао није — губи. За потврду овога навешћу вам једну причу из црквене повести:

Један хришћанин особито примерног и светога живота, имао је испрва велико пријатељство са једним човеком, а после се с њим тако завадио, да је срце његово врло огорчено на њега било, те се никакв с њиме помирити није хтео, ма да га је он за то много пута молио. Напослетку догодило се, да је свештеник овај — за стално и неустрашено исповедање Христовог имена — тешке тамнице и мукâ допао. И када га мучењем не могоше од Христа одвратити, то је он напослетку осуђен био, да се мачем погуби. Када је он губилишту приведен био, дочуо је о томе и поменути бивши друг и пријатељ његов, и дошао је да га за опроштење моли, унапред уверен, да ће исто заиста добити тада, када се свештеник тај спремао, да душу своју Богу преда. Но, о, Боже мој, како је то велика злоба и мржња у срцу његовом била! Он угледавши онога свога, не само да му опростити није хтео, него је још сав гневом успламтео, и свима га клетвама клети почео; па напослетку пакoшћу великом испуњен и самога се Христа одрекао, те је тиме мученички венац изгубио, и сву светињу пређашњега живота свога — сасвим уништио. Ето, до чега га је пакост и злоба његова довела!

Шта ми мислимо, правосл. хришћани, шта ће бити с такoвим људима, по смрти им — у будућем животу? Мислимо ли ми, да би се они од ада ослободили, када би девичански и мученички живот на земљи проводили или осталим врлинама украшени били? Никако. Ја вас тврдо уверавам демони би ипак примили душу његову, која је пакoшћу и зломом испуњена

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

била. Јер добро запамтимо оне речи ап. Павла: да и мученици без љубави — ништа нису.

Но да и не спомињемо о телесном вреду који из злобе произилази; ко не зна, да човек — коме злоба срце раздире — већма се мучи него ли ма у каквој љутој бољи и недугу телесном, те ни дању ни ноћу нигда мира нема. Ми смо још у почетку ове беседе своје нагласили, да је такови човек тада сасвим бесноме сличан.

Но када би још и то у обзир узели, колико један злостан човек и другима вреда наноси, то би онда слободно тврдити могли: да ни сам сатана не може човеку већег зла желити, него злостан човек што жели — ближњему своме.

Зато знајући све то, побожна браћо моја, постарајмо се, да изгонимо из срца свога прок овај, који је тако мрзак Богу, а људима штетаносан.

Уздигнимо топле молитве своје свеблагод Творцу своме, да учини то, да се и на нама испуни она жеља св ап. Павла: „**Нинк же ѿложите и вы та вса, гнѣвъ, яростъ, злобу**“ (Колош. 3. 8.) А на другом пак месту вели исти апостол: „**Братіе, не дѣти бывайте оумы, но злобою младенствайте**“ (Коринћ. 14. 20).

Тада ће, доиста, пост и молитва и све остале врлине наше велику важност пред Богом имати. Тада, дакле, када срце наше чисто буде од злобе према ближњем своме, те и оне љубили будемо, који нас мрзе и злобе нам — тада велим — по речима Христовим: „**Вићемо ми Синови Највишега**“ (Лука. 6. 35). — Амин. —

Румунска црква у XIX. веку.

(Свршетак.)

Још је жалосније, што је тај протуцрквени дух проникао деломично и у свештенство, породивши такову ненормалну појаву, као што су „протестанствујући епископи“. У том се особито одликовао епископ Калистрат Орљау (васпитаник атинског универзитета), који је вршио крштење обливањем и одбацивао калуђерство у принципу, а био рационалиста у потпуном смислу те речи. Он је гледао на калуђерство, као на установу варварску и

протуцрквену: „слично томе, говорио је православни румунски архијереј, као што грчке речи не могу бити без нагласка, а риба без воде, тако и мушкарац не може бити и живети без женске“; „заштитници калуђерства — без сумње су људи до потопни, дивљи и лишени здравога разума“! Тај је епископ — агитатор и оруђе светске власти која је желела да сасвим снизи и уништи православље у Румунији, те се показује као жалостан, али посве природан, плод све претходне протуцрквене политике у Румунији. Потпуно проникнут крајним протестантским рационализмом, он чак и не крије своје погледе, већ их слободно свуда приоведа. Године 1883., јуна 15. Калистрат не хтеде потписати синодалну посланицу, наперену против протестантизма и франкмасона. Ну није само на том остало, он је стао јавно исмевати и грдити члапове св. Синода, а кад су га ови лишили права да присуствује у седницама синодалним, тада он заједно са министрима Когалничано и Мирцеску — отвореним непријатељима и жестокиим гониоцима православља — тужи св. Синод суду више касационе палате. На срећу, по православној цркви у Румунији, касациона палата одговори, да она није у праву мешати се у црквене послове.³⁰ Огуд није ни мало чудно, што се при таквим чудним „архијерејима“ у Румунији отворило широм поље за рад разноврсних врсти пронагандџа, које и данас тамо раде — неограничено слободно.

На срећу по румунски народ, у њега има и данас ваљаних пастира, који строго пазе и чувају поверени им аманет православне вере. Такви беху и недавно умрли знаменити јерарси — Мелхиседек романски и Силвестар хушки. Преосвећ. Мелхиседек беше ученик преосвећ. Филарета Скрибана, кога је овај послао у Кијево ради вишег духовног образовања. Он је исто тако, као и Филарет Скрибан, добро

³⁰ Интересантно је приметити, да тај епископ — либерал, лиценцијат атинског универзитета, није умео читати еванђеље. Кад је при открићу споменика Стефану Великом он читао еванђеље — изазвао је опћи смех заједно са својим братом Бардом Константинеску — Калистрат је и данас на челу протестантског покрета у Румунији.

се упознао с Русијом, у којој је црпео своје силе за борбу с непријатељима православља; био је у Москви, у Троицко-сергијевској лаври; затим је отишао и Петроград. Ту се представи митрополиту Исидору, који га с великим интересом распитиваше о Румунији. Вративши се у Румунију Мелхиседек је неко време зашао струјом националистичком, но увидевши, камо воде Румунију њене quasi — националисте, горко је оплакао свој занос и, слично Филарету Скрибану, постао је за увек ревностан заштитник православља. Борећи се за православље он је радио, по највише, као даровит публициста и учењак.³¹ Од његових апологетичких радова најзнатнији су: „Папизам у Румунији и право стање румунских цркава“, „Протестантизам у Румунији и пограничним земљама“, „Данашње стање цркве и свештенства у краљевини Румунији“; против франкмасона он је написао енциклику 1883 године и многа друга дела. У свим тим делима провирује дубоко схватање савремених потреба румунске цркве. С тугом је он посматрао рад румунских националиста, који тежише да коначно прекину везу са словенством и Русијом прогањањем словенских речи из румунског језика. Стога, када је умирао (1892. год.) преосвећени Мелхиседек завештао³² је део своје уштеде (у

износу 200.000 франака уложених на чување у руску државну банку) на штипендију од 100 франака за Румуне, који слушају опште богословске науке у кијевској духовној академији под условом, да тај ђак — Румун — има живети у алумнеуму.³³ Бринући се о просвећењу свештенства и народа, преосвећ. Мелхиседек основао је просветно друштво под именом „Православно румунско друштво“. Ово друштво имало је сврху, да 1.) Превађа и проширује православна богословска дела, специјално одређена за сеоско свештенство, децу, жене и народ; 2.) Да шаље младе људе, који се спремају за духовна звања, у семинарије и духовне академије других православних земаља; 3) да подиже васпитне заводе у духу православном за младеж, а нарочито за девојке. Влада је ипак забранила то друштво, ма да му је сврха тако лепа и узвишена била. Преосв. Мелхиседек био је почасни члан кијевске и петроградске духовне академије, друштва љубитеља духовне просвете у Москви и уопће био је врло добро познат и Русији.

Други храбри заштитник православља, у сред на далеко раширене невере у савременој Румунији, био је преосвећ. Силвестар, епископ хушки, почасни члан петроградске духовне академије, који је, на велику жалост румунске цркве, недавно (25. новембра 1900. год.) умро. И он је био ученик Филарета Скрибана и ђак кијевске духовне академије, камо је отишао по савету Филарета Скрибана. Испочетка преосв. Силвестар радио је на попришту педагошком, а од 1886 године, као самосталан епископ хушки. Доста дуг низ година (од 1873—1886) провео је преосв. Силвестар, као професор и ректор духо-

мисао Божји подигне у румунској цркви људе учене, који ће бити свесни своје дужности и светитељске ревности, те који ће поћи је (цркву) на одговарајућу јој висину, која се и захтева од народности хришћанске, образоване и слободне, као што је наша народност румунска“....

³³ Ово је тога ради, пише преосвећ. Мелхиседек, да у Румунији не би никад нестало људи црквених, богословски образованих, који добро владају словенским језиком, који је неколико векова био богослужбени језик у румунској цркви и официјално државни у румунским земљама прошлих времена, те који је оставио неизгладиве трагове у црквеном и светском румунском језику и књижевности.

³¹ Од његових учених радова најзнатнија су два: „Хроника хушке епархије“ и „Хроника романске епархије“, -- Григорије Цамблук, Липованизам, врло интересантна, те врло ретка и у Русији дела, која нас упознају са стањем руског раскола у Добручи; Мелхиседекових дела штампано је свега 30 свезака.

³² Тај тестамент врло је интересантан. „У пређашња времена у нашој отаџбини црква је била чуварица побожних жеља и дела, која јој се предаваху друштвеном побожношћу. Али на жалост, данас наша црква не даје никакве гаранције за друштвено поверење у таквим питањима. Услед гнусног оробљавања, званог секуларизацијом, црква је материјално оспромашила, а политички — постала је робињом неких лица, која се називају министрима црквених послова. Ти министри немају ни појма о томе, шта је црква, каква јој је задаћа у друштву. Често међу њима има чак и непријатеља хришћанства. Они одузимају од цркве и последње остатке њеног материјалног опстанка и независности од државе. Пошто се с намером држи у незнању, пошто њом управља мрачни еготијички и капризни деспотизам, наша црква нена никакве примамљиве моћи за људе мислиоце, па чак и за просту побожност. Проћи ће много времена, док про-

вне просвете, — те је васпитао многа поколења будућих пастира цркве и друштвених раденика. Као његов велики учитељ Ф. Скрибан, тако је и он неуморно и храбро се борио за права цркве, старао се да спреми достојне пастире и у опће осигура положај цркве. Као изврстан проповедник — оратор, он је дизао свој глас у заштиту православља свуда, где год је за то прилика му се указала: у цркви (у његовој епархији проповеди свуда беху обвезне), у сенату, у школи, у друштву. У тим непрекидним проповедима и говорима он је, у главном, развијао ове мисли: 1.) да је сваки свештеник најбољи учитељ народа, те стога уклањање свештеника од учитељских дужности јесте велика погрешка; а ако свештеник, с ког било узрока, не може да буде учитељ свих предмета, то је у сваком случају неопходно да он буде бар надзорник народне школе, да надзире правац у њој и предаје Закон Божји: 2.) Преосв. Силвестар настојавао је да се свештенство потпуно материјално осигура. Његови говори у сенату, заносни и убедљиви, свагда су скоро постизали лепе резултате. — Последњих година свога живота преосв. Силвестар је, због страшног усиљавања латинске пропаганде, шиљао је окружне посланице својој пастви, учећи је, да чврсто чува своју свету веру православноу.

Најпосле, тако смион, енергичан поборник православља, заштитник њених каноничких установа и узајамног опћења с другим православним црквама — јесте и садашњи митрополит молдавски Јосиф, храбри старац, који је већ 81 годину живота прешао. Године 1900, јула 6. свечано је прослављен био, у граду Јашу, 25-годишњи јубилеј његове пастирске службе у чину митрополита. Сва Румунија узела је учешће у том ретком јубилеју: једни личним учешћем, други шиљањем депутација, телеграма и писама; заслужује пажње и та радосна околност, да је и св. Руски Синод приликом тога јубилеја поздравео старог достојног владику молдавског. А то поштовање указано му том свечаном приликом беше достојна награда заслужном митрополиту за његову борбу

с латинском пропагандом и неуморан рад око доброг уређења румунске цркве и подизања црквено-религиозног живота у земљи румунској.³⁴

Ма да су се занесене националисте свим силама трудиле, да румунску цркву изолирају од опћења с једноверним црквама православног истока, ипак је она очувала то опћење свагда, па и данас га чува.

Цариградска црква дала јој је самосталност или автокефалност под условима — да неизмењиво чува православне догмате и предања, те да с другим помесним црквама одржава каноничко јединство, које се изражава у општности молитава и тајана, те узајамним одношајима у потребним околностима, као напр. при ступању на катедру представника румунске цркве, у случају да поникну питања, која би требало с другим црквама у заједници и решити. Као што је познато, кнез Куза је сасвим изолирао румунску цркву од опћења с осталим автокефалним црквама. Па чак и закон од 1872. године ограничио је опћење румунске цркве с другим автокефалним црквама само на јединство у догматима вере. Али румунска црква није се обзирала на тај једностран и неправилни закон, те је остала верна оном каноничном реду, који јој је препоручила цариградска црква, даровавши јој автокефалност. Садашњи примат румунске цркве митрополит Јосиф Георгијан,³⁵ кад је постављен био за примата румунске цркве, одмах је о том известио руски Св. Синод. Исто тако, представници румунске цркве на бонској конференцији 1875 године — епископи Мелхиседек и ГенADIЈЕ, молили су свој Св. Синод, да смеју ући у сношај с представницима осталих православних цркава у питању о сјединењу цркава. Таково каноничко опћење одржава се и данас — после издања закона од 1893. године. Када је, после именовања петроградског митрополита Антонија за првенствујућег члана Св. Синода, румунска црква о том била

³⁴ Његовим заузимањем је саграђена и украшена дивна катедрална црква у Јашу, у којој благољепију богослужења много помаже изврстан хор, који се налази под управом знаменитог црквеног композитора Музическу.

³⁵ Овај вредни митрополит румунски преминуо је ових дана (26. јануара 1902 год.) Прев.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

извештена, тада је у одговор на тај извештај високопреосвећени митрополит Антоније добио следећу грамату од 16. децембра 1900. године, с подисом примата румунске цркве Јосифа: „Поводом посланице Вашег Високопреосвештенства од 2. октобра о. г. част ми је известити Вас, да ја с живом о Господу радошћу примих саопћени ми извештај о том, да сте Ви, благодаћу и милошћу Господа и Спаса нашег Исуса Христа и наредбом Његова Величанства, најмоћнијег Императора сверуског, благоверног Господара Николе Александровића, — обучени високим звањем највишег руководиоца у управи светом православном сверуском црквом, с титулом првенствујућег члана Св. Синода.. С пуно поштовања и особитим уважањем поздрављам именоване Вашег Високопреосвештенства на више споменути високи положај, те Вас грлим и љубим с братским у Христу светим пољупцем и, преклонивши с умилењем колена, узносим најусрдније молитве невидљивој глави наше Свете Цркве, да ниспошље Вашем Високопреосвештенству преобилно силе и здравља, да можете свету руску цркву у свим делима благоуспешно упућивати обали спасења о Господу. Стално пребивајући скупа са свима пастиреначалницима Свете Цркве Господа и Спаса нашег И. Христа на стражи целине њена учења, молим Милосрдног Бога, да Он умножи године живота Вашег Високопреосвештенства и да Вас сачува „цѣла, чесна, здраза, право правдѣа слово истинны“. А уједно с тим Вас молим, да се и моје смирености свагда сећате у Вашим светим молитвама.“

У том срдачном молитвеном узајамном опћењу румунске цркве с руском и другим црквама православног истока — главно је јемство њеног даљег напретка.

Неколико важнијих момената из најновије борбе са унијом у Дишнику.*

Жалосна је одиста и мукама и крвљу исписана историја унијаћења православног српског

* Написано по оригиналним званичним актима, као прилог за историју српског православног владичанства пакрачког.

народа. Ко може и ко смије прећутати и затајати оне грозоте, што их је повјесница српска прибиљежила и потоњем свом потомству сачувала, да се згража, гледајућ како људи, св. крстом крштени и увјери Христовој просвјећени, на најокрутнији начин, управо тиравским дивљаштвом ударају на своју у Христу браћу?! Грјешне мисли и жеље папе римскога, да се узвиси до светости, непогрјешивости и неограниченог владара у цркви Христовој, да се, дакле изједначи са Богом Исусом Христом, једином главом цркве, изродише гадна насиља и показаше страховито дјело нечовјештва. То је тако бивало у давна времена, па није могло бити боље ни у епархији пакрачкој. Проли се недужна крв, падоше многе жртве и страдаше свијесни људи у борби за св. Православље и дично Српство наше. Но оставимо то. Нека је мир и покој душама мученика, а спомен на њихово пожртвовање и љубав спрема св. вјере православне и српског дичног имена умудриће и окријениће све позније нараштаје наше. Слава мучеништву, слава страдању, слава јунаштву њиховом!

Данас су у пословима унијаћења завладале друге прилике и друге мјере, и те су, рекли би, опасније. Унија хоће да продре у народ наш тајно. Служи се средствима друге врете. Физична сила изчезла је. Вијек је просвјећенији и одношаји су други.

Како, дакле, да сачувамо наш народ? Како да се пружамо против тајних насртаја унијатске пропаганде? Ми смо дошли до таког увјерења, да је потребно вребати и пазити на сваку замку њихову, па ухитивши ју изнијети свијету на видик. Тиме ћемо постићи троје: народу ћемо очи отворити, да види и да се увјери шта снује унија, историји цркве наше пружићемо поуздана извора, а и самим противницима сузбиће се рогови, кад стану посматрати открити слику свога фарисејскога и језуитскога рада.

Године 1897. обновљена је и освећена је унијатска црква у Дишнику, филијалу парохије бршњаничке. За свештеника постављен је ту Андрија Сегеди, бивши управитељ унијатског сјеменишта у Загребу. Којим је начином дошло до обнове те цркве и постављања унијатског свештеника у Дишнику, не ћемо сад спомињати, јер је о томе већ у јавности било доста говора. Нама је до тога, да пратимо мисионарски рад новопостављеног унијатског свештеника.

Смрћу пароха Стевана Булића, остала је

парохија бршљаничка удова, а године 1897. мјесеца октобра, у исто, дакле, вријеме кад је и унијатски свештеник примао мисију у Дишнику, ушао је као парох у бршљаничку парохију *Светозар Грубач*, прије парох горњо средички. Отпочевши свој свештенички, пастирски и учитељски рад прикупио је парох Грубач сву своју паству око себе, да ју тако вазда пред очима има. Бројањем показало се: Срба православне вјере 1808, а одпадника тек 12 и то: Лука Војновић, Станко и Драгиња Бакиш, Илија и Милица Опачић, Лука и Наста Борковић, Миле Турчија, Томо Лукшић, Тоде Машић, Дока Копач и Јека Кнежевић. Са овим овако малим бројем вијерника, који су уз то готово сама презадужена и гола сиротиња, није унијатски свештеник могао бити задовољан. Он је радио својеки да се број повећа, па да и боље материјално стојеће парохијане за себе задобије. Бургијања, наговарања и празна обећавања, разумије се, да нису изостала. Међутим, упркос тој његовој бризи и ревности, повратиле се натраг у Православље Милица Опачић (14. (26.) децембра 1895.), Илија Опачић (16. (28.) децембра 1897.), Тодор Машић (16. (28.) дец. 1897.) и Миле Турчија, сада већ покојни (3. (15.) јануара 1898.) Поражен овим првим неуспјехом својим стаде Сегеди смишљати *нов начин за обраћање у унију*. Општинско поглаварство у Гарешници вотирало је неку своту за оправак жупне зграде унијатске у Дишнику, у којој бјаше кроз више година смјештена опћа пучка школа, разумије се у оно вријеме, кад ту већ није било унијатског свештеника и кад су црква и сва унијатска здања пуста остала. Требало је, дакле, радника, а и сиротињи дишничкој била је нужна крајцара. *Дјело је, зачудо, руководио и исплаћивао сам унијатски свештеник*. И кад је тако, лако смо могли предвиђети цијел и намјеру тога његовога подхвата. Сваки радник, који је хтио да мучно заслужи крајцару, вукући од јутра до мрака тешко камење и радећи по цио дан за неколико филира, морао је прије свега поћи у цркву и *примити унијатску вјеру*. Тим и таким начином одпадоше од православља *петорица биједних сиротана* и с њима Илија Опачић **по други пут**.

Који су то парохијани и како је даље у томе правцу вјешто поступио унијатски свештеник ево нека засвједоче ова званична акта, која смо позајмили из архиве парохијског звања у Бршљаници. Одмах по прелазу гореспоменуте

петорице православних Срба на унију пише Сегеди: „Број 31. — 1898. Slavnom občinskom poglavarstvu u Garešnici. Podpisani župni ured javlja ovim slavnomu občinskomu poglavarstvu u svrhu **odpisa parohijala**, da su bivši sljedbenici grčko-istočne vjere: Stevan Knežević, Dmitar Kovačević, Jovan Vukobradović, Stanko Popović i Sofronije Kajgana sa obiteljima (није истина!) прешли на грчко-католичку вјеру а престали бити парохјани парохја у Бршљаници. Grčko-katolički župni ured u Dišniku 10. veljače 1898. Andrija Szegedi s. r. upravitelj župe.“ — Општинско поглаварство, примивши спис 11./2. исте године, број 709., достави га *одмах*: „Velečastnom parohijalnom zvanju u Bršljanici, na blagoizvolno znanje uz povrat spisa. Miljanović s. r. načelnik.“ — Парохијско звање бршљаничко, увидивши што се тиме хоће, пријави цијелу ствар под 2. (14.) фебруара број 25 ex 1898. епархијској конзисторији у Пакрацу, а ова кр. жупанијској области у Беловару, која изда оваку одредбу: „Број 4649. ж. Kralj. kotarskoj oblasti u Belovaru i Garešnici. Srpska pravoslavna eparhijska konzistorija u Pakracu pritužila se je dopisom od 17. veljače t. g. broj 233. da je občinsko poglavarstvo u Garešnici na jednostavni zahtjev grčko-katoličkog svećenika Dišničkoga u vlastitom djelokrugu iz propisnika parohijala brisala imena nekih žitelja iz Dišnika, koji su navodno iz pravoslavlja prešli na grčko-katoličku vjeru. Povodom tim upućuje se kr. kotarska oblast da područna svoja občinska poglavarstva pouči, da ona nisu vlastna u tom ništa odlučivati, a najmanje prosudjivati valjanost prestupa žiteljstva iz jedne vjere u drugu. Prema tome je pomenuti postupak občinskog poglavarstva protupropisan, te mu valja naložiti, da one žitelje, koje je iz propisa parohijala brisalo opet u isti uvrsti. Dodje li pak do ovrhe, pa budu li pojedini žitelji proti ovoj prosvjedovali s razloga, što više dotičnoj vjeroispovjedi navodno nepripadaju, imati će občinsko poglavarstvo o tom prijavu podnieti nadležnoj kr. kotarskoj oblasti, koja će na temelju §. 14. previšnjeg rješenja od 10. (8.) 1868. u prvoj molbi odlučiti, da li je rasporez u tom slučaju zakonito obavljen, pa u slučaju, da drži, da tomu nije tako, ovršbeni postupak uzkratiti, te o tome obavijestiti parohijski administrativni odbor dalnjeg uređivanja radi, ostaviv ali protivnoj strani nekrnjeno pravo tražiti pomoći i lieka kod višje oblasti. U Belovaru, 18. ožujka 1898. kralj. podžupan Georgijević s. r.“

Унијатски свештеник оста, ето, тужан и невесео, јер одиста, тешка је она народна: „срамота је цилигнут' се а не погодит' циља.“ Па кад би само и то било, е ал где нове биједи. Парох Грубач, радом и дјеловањем својим у цркви и парохији, задобије опет за православље пет поунијаћених душа и то: Јована Вукобрадовића (26. априла 1898.), Јеку Кнежевић (15. маја 1898.), Софронију Кајгана (28. јуна 1898.), Станка Поповића (19. новембра 1898.) и Тому Лукшића (3. (15.) фебруара 1899.)

Наставиће се

Списак епископа и њихових епархија у грчкој источној цркви.

(Свршетак.)

II. Александријска црква.

Фотије — патријарх Александријски и целога Египта, Пентапоља и Пилусија и Етиопије.

Митрополити:

- 1.) Тивајидски — Герман.
- 2.) Трипољски — Теофан.
- 3.) Пентапољски — Нектарије (титуларни), сада се налази као ректор Ризарјевске духовне семинарије у Атини.

III. Антиохијска црква.

Мелетије — патријарх великог Божјег града, Антиохије и целог Истока.

Митрополити:

- 1.) Епифанијски — Григорије, егзарх друге Сирије и митрополит Апамијски.
- 2.) Лаодикијски — Арсеније, егзарх Теодоријаде.
- 3.) Селевкијски — (упражњена катедра), егзарх прве Сирије.
- 4.) Амидијски — Силвестар, егзарх целе Месопотамије, митрополит едески.
- 5.) Тирски и Сидонски — Михаил, егзарх приморске Финикије.
- 6.) Триполијски — Григорије, егзарх Финикије.
- 7.) Емескијски — Атанасије, егзарх Финикије Диванисијске.
- 8.) Барјутски и Лаванске горе — Гаврил († 1901.), егзарх приморске Финикије.
- 9.) Таршански и Адански — Герман, егзарх Киликије.

- 10.) Аркадијски — Никодим.
- 11.) Теодосиопољски — (упражњена катедра), егзарх велике Арменије.
- 12.) Халепски — Нектарије, егзарх прве Сирије.
- 13.) Иринопољски — Серафим (титуларни).
- 14.) Едески — Атанасије (титуларни).

IV. Јерусалимска црква.

Дамјан — патријарх Јерусалимски и целе Палестине.

Митрополити:

- 1.) Петријски — Нићифор, егзарх треће Палестине и друге Аравије.
- 2.) Птолемаидски — Патрикије, егзарх Финикије.
- 3.) Назаретски — Теофан, егзарх целе Галилеје.
- 4.) Витлејемски — Антим.

Архиепископи:

- 1.) Тиверијадски — Мелетије.
- 2.) Таворске Горе — Стефан.
- 3.) Јордана — Епифаније.
- 4.) Диокесарије — Никодим.
- 5.) Киријакополиса — Мелетије.
- 6.) Неаполиса — Арсеније.
- 7.) Севастиски — Кирил.
- 8.) Пелијски — (упражњена катедра).
- 9.) Јераполијски — (упражњена катедра).
- 10.) Филадельфијски — (упражњ. катедра).
- 11.) Лидијски — (упражњена катедра).

V. Новогрчка црква.

Високопреосвећени митрополит Атински Прокпије, председник Св. Синода.*

Архиепископи и Епископи:

- 1.) У Фтиотиди — Константин.
- 2.) У Халкиди — Евгеније.
- 3.) У Шпарти — Теоклит.
- 4.) У Арти — ГенADIје.
- 5.) У Сиросу — Методије.
- 6.) У Коринту — Вартоломеј.
- 7.) У Акарнанији и Етолији — Партеније.
- 8.) У Патрасу — Јеротеј.
- 9.) У Керкери и Паксу — Севастијан.
- 10.) У Мантанији — Теоклит.
- 11.) У Димитријади — Григорије, митроп.
- 12.) У Закинту — Дионисије.
- 13.) У Трички — Прокпије.
- 14.) У Лариси и Фарсалу — Амвросије.

- 15.) У Трифилији и Олимпији — Неофит.
 16.) У Левкади и Итаки — Евгеније.
 17.) У Наксосу — Григорије.
 18.) У Тиру — Никодим.
 19.) У Мегалополису — Јован.
 20.) У Тиви и Левадији — Јероним.
 21.) У Калависту и Еталији — Филарет.
 22.) У Итилу — Партеније.
 23.) У Кефалинији — Дамаскин.
 24.) У Тесалиотици — Јевтимије.
 25.) У Фокиди — Амвросије.
 26.) У Китиру — Јевтимије.
 27.) У Евританији — Серафим.
 28.) У Илији — Дамаскин.
 29.) У Арголиди — Никандар.
 30.) У Идри — Арсеније.
 31.) У Месенији — упражњена катедра.

VI. Кипарска црква.

Преосвећени архиепископ нове Јустинијане и целог Кипра — упражњена катедра.

Митрополиги:

- 1.) У Пафу — упражњена катедра.
- 2.) У Китију — Кирил.
- 3.) У Киринији — Кирил и председник (проедар) Солон.

VII. Синајска црква.

Преосвећени архиепископ Синаја и Рајите — Порфирије.

ЛИСТАК.

Белешке из црквено-школског и просветног живота.

У Митрополији Карловачкој.

(Његова Светост) преузвишени господин патријарх *Георгије Бранковић*, вратио се из Будимпеште прошлога четвртка у Своју резиденцију.

(Испити на Богословији). Редовни годишњи испити на Богословији у Карловцима отпочели су са овим распоредом: 2. (15.) маја *Црквено појање и правило* за IV. годину, *Новозаветни грчки језик* за II. год., *Јеврејски језик* за I. год., *Црквено-словенски језик* за IV. год., *Морално богословље* за III. год.; 6. (19.) маја: *Педагогика* за IV. год., *Омилитика* за IV. год.; 7. (20.) маја: *Догматичко богословље* за II. год., *Полемичко богословље* за III. год.; 8. (21.) маја: *Пастирско богословље* за IV. год.; 9. (22.) маја: *Увод у богословље* за I.

год.; 10. (23.) маја: *Црквено право* за IV. год., *Историја српске цркве* за III. год.; 11. (24.) маја: *Свето Писмо Старога Завета* за I. год.; 13. (26.) маја: *Литургија* за IV. год., *Свето Писмо Новогa Завета* за III. год.; 14. (27.) маја: *Црквено званични стил* за IV. год.; 15. (28.) маја: *Свето Писмо Новогa Завета* за II. год.; 15. (29.) маја: *Катихетика* за IV. год., *Опћа црквена историја* за III. год., *Библијска повесница и археологија* за I. год.

Привредне вести.

(Главна скупштина Савеза српских земљорадничких задруга и Централне Касе српских привредних задруга у Аустро-Угарској.) У понедељак 13. (26.) маја 1902. одржаће се у Српском Дому у Митровици V. редовна главна скупштина Савеза српских земљорадничких задруга и Централне Касе српских привредних задруга. Дневни ред ових двеју скупштина је овај:

- 1.) Отварање и конституисање главне скупштине.
- 2.) Извештај управног одбора о раду и полагање рачуна за год. 1902.
- 3.) Извештај надзорног одбора.
- 4.) Одобрење биланса и решавање о давању разрешнице управном и надзорном одбору.
- 5.) Избор двојице чланова у управни одбор.
- 6.) Избор петорице чланова у надзорни одбор.

За време главних скупштина Савеза и Централне Касе држаће се предавања из задругарства, пољопривредне и здравства. Земљорадничке задруге, које су чланови овога Савеза, имају у својим главним скупштинама бирати своје изасланике и уручити им изворни записник скупштинеке седнице, у којој су бирани. На главној скупштини Савеза могу по чл. 18. правила присуствовати и задругари појединих задруга, као и друге познате личности, но само са саветујућим гласом.

У Србији.

(† *Прота Новица Лазаревић*). У Београду је 28. априла о. г. преминуо прота *Новица Лазаревић* у 79. години свога живота. Верно и равно послужо је св. цркви и отаџбини својој са 55 година свештениковања свога. Лака му земља и вјечна памта!

Разне белешке.

(„Евхаристички млин“.) — Као што јавља француски лист „Le Chrétien Français“ у Лирду је недавно био евхаристички конгрес, који је на дугачко и на широко расправљао о фалсификованом брашну, те о свим могућим последицама како по саму

тајну евхаристије тако и по причеснике, кад се лебац за евхаристију прави од фалсификована брашна, јер тада тајна евхаристије бива само фиктивна, те су јој и резултати фиктивни. Ватиканска комисија, која је такође о томе на дугачко и на широко расправљала подвргла је кемијској анализи равне предмете из којих се фалсификовано брашно продукује, те је коначно закључила да се ти продукти не могу у тело Христово претворити, и решила је, да лебац, који је способан за пресуштавање може само лурдско свештенство зготовљавати. Ово пак свештенство, на основу дане му привилегије, одмах је издало рецепт за зготовљивање евхаристичког леба. А пошто је у Француској силна продукција фалсификована брашна лионски архиепископ, кардинал Куле, подигао је „евхаристички млин“, коме је сврха, да израђује и спрема брашно, „које ће имати све каноничке гаранције за зготовљивање из њега жртвеног леба“. — Кардинал Куле овако оглашује свој млин у листу *Semaine Religieuse*: *»Архиепископско саопштење. Евхаристички лебац.* Евхаристички сабор у Лурду расматрао је питање о евхаристичком млину. Ми се сматрамо сретним, што можемо саопштити, да је наша епархија у сретном положају да може остварити то предузеће. Млин, који припада сиротишту св. Камиле у замку d' Aix (Ge), ради под непосредним надзором директора тога завода.“ Р. Гр.

Нове књиге.

Бесједе Митрополита Митрофана. Цетиње. К. Ц. државна штампарија 1902. Стр. 450. Цијена 3 круне.

Космолошке Идеје. Написао свештеник *Александар Живановић* професор и катихета на кр. сред. школама у Осеку. (прештампано из „Весника Српске Цркве“) Београд, 1902. Стр. 87. Цена 1. круна.

Јавна захвала

Број 23. 1902.

Милостива госпођа, Александра Дра Петра Марјановића, из родољубља и велике љубави према светом православљу, поклонила је овдашњој светој цркви лепо израђену плаштаницу у вредности од 80 Круна, на чему јој се, у смислу закључка црквене скупштине држане дне 21. априла о. т., овим најленше захваљује подписана црквена општина кличући:

„Живила наша ктиторка милостива госпођа Александра Дра Марјановића!“ —

Српска прав. црквена општина у Шимановцима, 29. априла 1902. године.

Председник:
Стојковић

Перовођа:
Ђ. Крстић

ОД АДМИНИСТРАЦИЈЕ.

Ради равнања свакоме кога се год тиче овим се ставља до знања, да ће они претплатници овога листа, који до сад задужену претплату не подмирише а добили су рачун о дужној претплати на исплату, бити тужени суду, ако и после ове опомене не исплате свој дуг најдаље до 15. (28.) маја ове год.

Стога молимо п. н. претплатнике „Срп Сиона“, којих се ова напомена тиче, да изволе према томе своју дужност испунити.

Администрација „Српског Сиона.“

Јавна захвала.

Света ми је дужност захвалити се овим путем свима оним пријатељима и познаницима, који су пригодом смрти моје нигда непрежале и незаборављене супруге

† **СОФИЈЕ ХАЈДИН**
рођ. Бранковић

пружили њеној сени утеху, а мојој боној и ојађеној души снаге присуствујући тужној оној свечаности — жалосном погребу. Нека је на првом месту хвала Високопречасној господи: протојереју Јовану Вучковићу, ректору богословије, протопрезвитеру Јовану Јеремићу, протојереју Димитрију Руварцу, игуману Сергију Попићу, синђелу Данилу Пантелићу, јеромонасима: Данилу Брзаковићу, Никанору Чалосевићу и јерођакону Дру Јоакиму Чупићу, који су својим чинодјејствовањем увеличали овај тужни чин и незаборављену моју покојницу опојали. Нека је хвала господину В. Вујићу, гимн. директору и свој професорској колегији, који су с целом гимназијом и певачки хором, и п. н. г.г. оvd. учитељима и учитељицама који су са свима својим разредима учили милој ми покојници последњу почаст и до вечне је куће испратили. Хвала кућном леџнику Дру Миши Михајловићу, који је покојници за време њене болести ревно притицао у помоћ. Хвала и свима онима, који су ме било усмено било писмено тешили и за покој душе незаборављене покојнице искрено се помолили. Свима овима нека је од Бога милост а од мене вечна благодарност!

У Карловцима 1. маја 1902.

Ожалошћени супруг
Исидор Хајдин
у име тужне породице.

Књижевни огласи.

АПОСТОЛИ

ПРАЗНИЧНИ И НЕДЕЉНИ,
КОЈИ СЕ ЧИТ ЈУ ПРЕКО ЦЕЛЕ ГОДИНЕ

ПРИРЕДИО

прота **Васа Николојевић** парох Иришки

С БЛАГОСЛОВОМ

*Његове Светости, преузвишеног Господина Георгија,
патријарха српског.*

Овако се зове књига, која је овај свет угледала. Приређивач ове књиге за његових 35 година службовања опазио је, како ученици основних школа наших, читајући апостол, често стану ма где и почивку начине, а тим смисао посланице кваре; код неких слушао је, како и сам наслов апостола не говоре како треба, н. пр. читају: „**соворное посланіе Іаквѣла**“: место: „**соворнагѡ посланіа Іаквѣла**“; код неких опет видео је, да деца не могу напамет да изговоре прокимен апостола, те или не говоре ништа, или говоре само: „**И дѣхови твоѣмѣ, прокіменѣ гласѡх**“: који буде, а остало испусте. Најпосле сазнао је, да многа наша школска деца незнају да читају црквено-славенски, или ако и читају, они изговарају којекako и напачке, те место деница говоре десница и т. д.

За олакшати ученицима све изложене потешкоће приређивач је овај апостол лепо распоредио; ставио је код сваког апостола цео наслов: **И дѣхови твоѣмѣ, прокіменѣ** глас н. пр. 8, и сав прокимен. Затим је додао цео наслов апостола: Ко Галатом и т. д., а апостол је сваки поделио на статије и навео где ученик има стати, да не би смисао посланице кварео; а поврх свега тога, пошто има наших школа, — особито у комуналним, где су деца наша у мањини, а учитељ римокатолик, — у којима деца наша не уче црквено-славенско читање, ставио је приређивач нуз сваки апостол и текст истога кирилским грађанским словима штампан тако, да ће одсад сваки ученик, па и онај из првог и другог разреда моћи читати апостол без погрешно.

Овако уређени апостол, који је и благословом Његове Светости штампан, уверени смо да ће добро доћи свакој нашој цркви и школи. Оној првој и вато, што од сад неће морати набављати апостол по скупу цену од 15—16 ф.р., који деца брзо раскупусе, но ће за врло јефтину цену добити врло

укусно израђени апостол, који је штампан лепим и крупним словима, на врло финој, доброј и истрајној артији, а продаје се по врло умерену цену зато, да га свака црква по 2—3 примерка за своју децу набавити може.

Цена брошираном — — — 1:50 К

везаном — — — — — 2:00 “

у сафидјану — — — — — 2:50 „

За Србију броширано — — 2 Динара.

У П Р А В А

Српске Манастирске Штампарије.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Бр. 276. ex 190^{1/2}

29 1—1

ЗВАНИЧНА ОБЈАВА.

Свједоцбе о годишњем успјеху, издане на име г. Бичанског Владимира из Новог Сада (28. авг. 1898. за I., 28. септ. 1899. за II., и 13. јуна 1901. за III. год., богословије), прогласују се овим за уништене, пошто је истоме под данашњим даном од тих свједоцаба издан дупликат.

Управа правосл. срп. богосл. училишта.

У Карловцима 27. апр. (10. маја) 1902.

Ј. Вучковић

ректор.

СТЕЧАЈ ЗА УЧИТЕЉА. з0 1—3

На упражњено учитељско мјесто срп. осн. школе у Медини (Tólna m. p. p. Kölesd) овим се отвара стечај. Дужности су прописане шк. уредбом од 1872. а осим тога дужан је у цркви појати и дјецу у томе обучавати. Годишња плата му је ова: стан по пропису, 2 хвата тврдих дрва, 84 круне од цркв. општине, 80 круна од полит. општине, 12 мерова жита; 12 мерова ражи; 16 мерова јечма, од сваког ђака 1 осмак жита конопљиште, клејиште и купуеиште а по закону 5 год. доплатак од 100 круна. За вјенчање, погреб или парастос 1 круну. За држање пофторне школе уживаће 4 ланца земље на коју општина плаћа еквивалент а учитељ порез. Потпуно знање мађарског језика (не само оспособљење) *неопходно је нужно*, а жеља је општине, да се и у св. цркви лично прикаже. Рок стечају је наш Ивањ-дан. Молбенице ваља упутити потписаној управи.

Из сједнице м. шк. одбора држане у Медини 10. марта 1902.

Лукијан Михајловић Лука Шимуновић

парох. адм. и шк. управитељ.

председник.

СТЕЧАЈ. 32 1—3

На упражњено учитељско место у црквеној општини Старо Стапарској — Епархији Бачкој — овим се отвара стечај. Са овим учитељским местом скопчана је плата годишња од 900 (деветстотина) круна, и 140 (сточетрдесет) круна у име стана и огрева; осим тога законом и наредбама прописани петогодишњи додатак од 100 круна који може достићи највећу своту од 500 круна. —

Осим „Школском Уредбом од 1872 г.“ прописаних дужности, изабраном учитељу спадаће у дужност да од Благовести до Крстов-дана — кад на њега ред дође појачку дужност врши на стапарској водичкој капели. Рок стечају је до 22. јуна по старом календару. — Изабрани учитељ имаће 1. септембра по новом календ. у своје звање наступити од ког му је дана и плата у течај стављена. —

У Ст. Стапару 1. маја 1902 године.

Бошко Поштић Сима Буњевчев
перовођа председник м. школ. одбора.

СТЕЧАЈ. 33 1—3

Овим се поново расписује стечај, на упражњено учитељско и новоустановљено учитељско место, српске вероисповедне мешовите школе у Ст. Врбасу.

Плата је учитељу 410 К у готовом новцу, 15 катастр. јутара и 1101□ хв. ораће земље на коју земљу учитељ све терете како државне тако и општинске сам сноси, слободан стан од три собе, кујне, штале и т. д. и поред школе врт, 2 хвата тврди дрва, и у име огрева угља колико му је нужно. Од погребца и парастоса по 2 круне.

Плата учитељице је 640 К за држање пофторне школе 80 К слободан стан, од две собе, кујне и коморе и поред школе врт. У име огрева добија угља колико јој је нужно.

Изабрани учитељ и учитељица предаваће у оним разредима, које им месни школеки одбор додели, а у своје звање ступају 1. септ. ове године. Дужности учитеља и учитељице прописане су шк. уредбом. Првенство имају они који се лично представе. Рок пријаве је 316. Јуни. Молбенице се упућују председништву шк. одбора.

Из седнице месног шк. одбора држане у Ст. Врбасу 17/30 априла 1902.

Месни шк. одбор.

Број 499, 500 и 501./К. 236, 237 и 244. ex 1902. 31 1—3

СТЕЧАЈ.

Исписује се на парохije у В. Бастајима III. разрада, Пожеги и Борови IV. разреда са роком до 8/21. Јуна 1902 године.

Молитељи имају прописано обложене молбенице надлежним путем потписаној Консistorији до горњег рока поднијети.

Из еједнице правосл. срп. епархијске консistorије.

У Пакрацу 17/30. Априла 1902. год. држане.

Мирон с. р.
Епископ.

ДРУГИ ОГЛАСИ

Част ми је овим најучтивije ставити до знања мојим врло штованим муштеријама: пречасној г.г. свештеницима, да сам своју

КРОЈАЧКУ РАДЊУ

ЗА СВЕШТЕНИЧКО ОДЕЛО

НОВИ САД, Дунавска улица, број 20.

богато снабдео и да ћу од сада увек на стоваришту имати велика избор разноврних штофова за свештеничке горње и доље хаљине, као: камгарна, дубла, алапина, рипса и правог енглеског листера, које повлачим из првих домаћих и иноземских творница.

Наручене свештеничке хаљине израђујем највећом пажњом — најсолидније, строго по избору и по најтачнијој мери, а с обзиром на то што сам стручњак специјалиста, те сам лично хаљине готовим, у стању сам да рачунам исте много јефтинеје него икоји од посредника или подузимача.

Осим већ наведеног, имам увек на стоваришту најфинијих свештеничких појасева, у свима потребним бојама, камилавки, ка дифених и чојаних, у црној и плавој боји, и шешира свилених са тврдим ободом у свакој величини, све по најумеренијој цени.

Исто тако примам на израду и таке свештеничке хаљине, ако би ми се штоф и са друге које стране донео; и у том случају рачунам свој посао по најнижој цени.

Мустре на углед шаљем бесплатно.

Препоручујући се и у будуће пажњом пречасне г.г. свештеника и молећи их најучтивije за што обилатају потпоору.

С одличним поштовањем

25 5—

СТЕВА ПИСАРЕВИЋ,

специјалиста — кројач свештеничког одела.

ОБЈАВА.

Препоручујем своје богато стовариште срп. прав. црквених утвари и то: светлих и црних одежда, неба, литија, барјака, полијелеја, крстова, путира, кадионица, пјетохљебница, бивота, рипида, целиваћих и свечарских икона; руских икона у разним врстама, историјских слика, свештеничког одела и т. д. Ко имаде потребе од ових ствари, нека изволи јавити, па ћу му послати свој

ИЛУСТРОВАНИ ЦЕНОВНИК У КРСТОПЛЕТУ БЕСПЛАТНО.

На захтевање шаљем обавештаје и различите мустре, а код већих послова — на повив — поднашам на углед сваковрсне мустре, робу, цртеже, предрачуна и избор лично, о своме трошку, без да је дотични обвезан да трговину учини. С поштовањем

НИКОЛА ИВКОВИЋ

у Новом Саду, Дунавска улица.

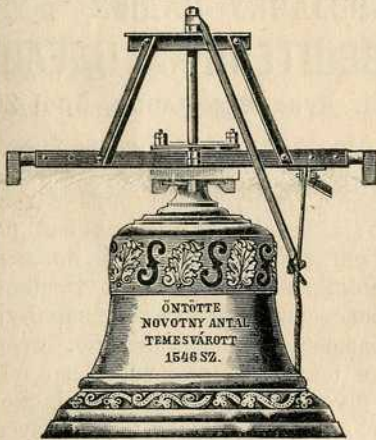
7—20 19

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА

ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА

АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована

патентирана са отвореним одушкама провиђена звона,

која су у горњем делу — као виолина — са отвором у виду фигуре ζ провиђенаи зато имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 327 килограма изједначаје са звуком других по старој системи ливених звона од 408 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

10— ex 1902. Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миленаарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миленаарском медаљом.

„Српски Снон“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 8 круна, на по године 4 круне, а на четврт године 2 круне. За стране земље: на годину 10 круна. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви 20 филира.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Снона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 12 филира од једног реда ситних слова. — Нешлаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима. 1902. 272.